

**МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ**

**INTERNATIONAL RELATIONS,
SOCIAL COMMUNICATIONS,
AND REGIONAL STUDIES**

EMPIRIO

SCIENTIFIC JOURNAL

EMPIRIO 3, № 1 (2026)

<https://doi.org/10.18523/3041-1718.2026.3.1.83-96>
УДК 327.8:659.4(477)

Наталія Кравчук

Докторка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри міждисциплінарної освіти факультету «Києво-Могилянська школа професійної та неперервної освіти», Національний університет «Києво-Могилянська академія»
<https://orcid.org/0000-001-6227-6190>
n.kravchuk@ukma.edu.ua

Давид Андрощук

Аспірант, здобувач ступеня доктора філософії (PhD) з політології, Національний університет «Києво-Могилянська академія»
<https://orcid.org/0009-0000-2594-7266>
d.androshchuk@ukma.edu.ua

Тетяна Бойко

Старша викладачка кафедри міждисциплінарної освіти факультету «Києво-Могилянська школа професійної та неперервної освіти», Національний університет «Києво-Могилянська академія»
<https://orcid.org/0009-0009-3125-3821>
t.boiko@ukma.edu.ua

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ Й ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Сучасний світовий порядок переживає масштабну трансформацію, зумовлену посиленням багатополярності, геоеконімічною фрагментацією та ескалацією міждержавних конфліктів і нових безпекових загроз. За таких обставин стратегічні комунікації та публічна дипломатія є ключовими інструментами впливу держави на мобілізацію міжнародної підтримки та зміцнення її суб'єктності на міжнародній арені. Для України, що протистоїть російській агресії та одночасно інтегрується в європейський і євроатлантичний простір, ефективна комунікаційна політика стає важливою умовою захисту національних інтересів і підвищення глобальної конкурентоспроможності.

© Наталія Кравчук, Давид Андрощук, Тетяна Бойко, 2026

© Національний університет «Києво-Могилянська академія» (засновник і видавець), 2026

Статтю присвячено комплексному міждисциплінарному аналізу стратегічних комунікацій і публічної дипломатії як інструментів формування нового світового порядку, зміцнення конкурентоспроможності та міжнародної суб'єктності держави. Розкрито еволюцію та концептуальні засади стратегічних комунікацій як системотвірного елементу зовнішньополітичної стратегії держави. Доведено, що публічна дипломатія як складова частина стратегічних комунікацій набуває пріоритетного значення для країн, що відновлюють або зміцнюють свою суб'єктність на міжнародній арені. Проаналізовано інституційні моделі США, ЄС і НАТО у сфері вибудовування стратегічних комунікацій, характерними рисами яких є інтегроване стратегічне управління, міжвідомча координація, сегментація аудиторій і широке використання цифрових платформ, великих даних (Big Data) та інструментів кризової комунікації. Показано специфіку української моделі стратегічних комунікацій, що формується в умовах гібридної війни та вимагає одночасного розвитку інституційної стійкості, оперативності та технологічної адаптивності. Наголошено на особливій ролі стратегічних комунікацій у підвищенні конкурентоспроможності України, формуванні її позитивного іміджу, нейтралізації інформаційних загроз та мобілізації глобальної підтримки. Обґрунтовано, що нарощування інституційних і цифрових спроможностей, розбудова системи аналітичного забезпечення й моделі «стратегії на випередження» є критично важливими для зміцнення позицій України в міжнародних процесах. Окреслено напрями подальших досліджень, що охоплюють оцінювання ефективності стратегічних комунікацій і вивчення інституційної стійкості національної системи комунікацій у контексті гібридних загроз.

Ключові слова: стратегічні комунікації, публічна дипломатія, міжнародні відносини, новий світовий порядок, міжнародна суб'єктність держави, конкурентоспроможність держави, цифрова дипломатія, мережева дипломатія, комунікаційна політика України.

Сучасний світовий порядок перебуває у фазі глибокої трансформації. Традиційна модель міжнародних відносин, що сформувалася з часів Вестфальської системи, зазнає дедалі більших змін через геополітичну конфронтацію і посилення багатополлярності, геоекономічну фрагментацію і конкуренцію економічних блоків, технологічні зрушення і нові загрози безпековій архітектурі світу. У таких умовах стратегічні комунікації стають критичним чинником здатності держави впливати на глобальний порядок денний, формувати сприятливе інформаційне середовище та відстоювати власні інтереси. У цьому контексті публічна дипломатія як складова частина стратегічних комунікацій набуває ключового значення для країн, що відновлюють або зміцнюють свою суб'єктність на міжнародній арені. Для України, яка протистоїть масштабній російській агресії та водночас реалізує курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію, публічна дипломатія є не лише інструментом формування позитивного іміджу держави, а й засобом мобілізації міжнародної підтримки, консолідації союзників і просування власної формули справедливого миру.

Актуальність дослідження підсилена й тим, що конкурентоспроможність держави у XXI столітті визначається не лише рівнем економічного розвитку чи технологічних інновацій, а й ефективністю комунікаційних стратегій, здатністю держави вести системний діалог зі світом і впливати на глобальні наративи. Сучасний інформаційний простір характеризується перманентним 24/7 потоком новин, розвитком соціальних мереж і взаємопов'язаністю аудиторій по всьому світу, зокрема й завдяки мережевій дипломатії і цифровим платформам¹. За таких умов сприйняття дій урядів, міжнародних інституцій та лідерів світового рівня може прямо впливати на успішність реалізації їхньої політики та конкурентоспроможність держав. Водночас виникають нові виклики — дезінформаційні кампанії та гібридні загрози, коли держави і недержавні актори використовують інформацію як зброю. Це актуалізує потребу

¹ NATO Strategic Communication Centre of Excellence, "About Strategic Communications," https://stratcomcoe.org/about_us/about-strategic-communications/1#:~:text=on%20the%20success%20of%20NATO,NATO%20policies%2C%20procedures%20and%20principles.

в стратегічних комунікаціях — цілісному, скоординованому підході до комунікації, який інтегрує всі інструменти впливу для досягнення політичних, економічних та дипломатичних цілей у конкурентному середовищі. Провідні міжнародні гравці, зокрема США і ЄС, розглядають стратегічні комунікації як неодмінний елемент державної політики та безпеки. Як зазначено в декларації саміту НАТО у Страсбурзі, стратегічні комунікації стали «невідокремною частиною зусиль, спрямованих на досягнення політичних і військових цілей» Альянсу². В умовах російської агресії для України головне питання полягає в тому, як інтегрувати інструменти публічної дипломатії в систему стратегічних комунікацій держави для посилення її міжнародної суб'єктності та конкурентоспроможності в період трансформації сучасного світового порядку. Його вирішення дасть змогу виробити цілісну модель комунікаційної стратегії України, спрямованої на захист національних інтересів, формування стійких партнерств і зміцнення конкурентних позицій у глобальній економічній та політичній сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «стратегічні комунікації» сформувалося на стику теорії комунікації, міжнародних відносин та військової справи. Саме тому в науковій літературі трапляються різні його тлумачення. Дослідники зазначають, що досі немає повної єдності щодо дефініції цього поняття. Навіть у межах НАТО країни по-різному використовують термін «*Strategic Communications*». Найчастіше розуміння зводиться до ефективного публічного інформування, тоді як офіційний підхід НАТО трактує стратегічні комунікації ширше — як певне мислення або філософію, доповнену процесами та ресурсами³, що є інструментом державного управління на перетині стратегії і конкретних дій. У наукових працях стратегічні комунікації найчастіше визначають як «системну серію узгоджених заходів», реалізованих на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях, що базуються на глибокому розумінні цільових аудиторій, виборі ефективних каналів доведення меседжів і спрямовані на формування бажаної поведінки цих аудиторій⁴. Тобто вчені наголошують на тому, що комунікація має бути плановою, багаторівневою та зорієнтованою на довгостроковий вплив.

Згідно з доктринами НАТО та провідних держав світу, стратегічні комунікації поєднують різні комунікаційні інструменти: публічну дипломатію, зв'язки з громадськістю, військові інформаційні операції, психологічні операції тощо — в узгоджену систему для просування цілей держави та зміцнення її конкурентоспроможності⁵. У широкому розумінні стратегічні комунікації охоплюють як внутрішню комунікацію держави з суспільством (у межах публічної політики і публічного управління⁶), так і зовнішнє позиціонування і взаємодію з іноземними аудиторіями (в межах публічної дипломатії). Остання спирається на концепцію м'якої сили Дж. Ная⁷, що визначає здатність держави приваблювати та переконувати через власні цінності і культуру замість «примусу силою». Отже, стратегічні комунікації є одним із найважливіших інструментів забезпечення ефективної державної політики⁸ і можуть бути одним із ключових важелів зміцнення конкурентоспроможності держави на рівні з дипломатією та інструментами м'якої сили, що приносять відчутні вигоди для міжнародного авторитету держави.

Останніми роками тема стратегічних комунікацій набула особливої актуальності в Україні через хвилю дезінформації та гібридної агресії. Після 2014 р. (анексії Криму та агресії РФ на Донбасі) низка міжнародних дослідницьких центрів і аналітичних структур (як-от Центр передового досвіду НАТО зі стратегічних комунікацій, Європейський центр з протидії гібридним загрозам) зосередили увагу на тому, як за допомогою комунікацій протидіяти ворожим інформаційним

² NATO Strategic Communication Centre of Excellence, “About Strategic Communications.”

³ Там само.

⁴ Тетяна Сивак, *Стратегічні комунікації у системі публічного управління України* (Київ: НАДУ, 2019), <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055715.pdf>.

⁵ MC 0628 Військова політика НАТО зі стратегічних комунікацій (редакція від 26 липня 2017 року), http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/MC_0628_StratCom_Policy_ukr.pdf.

⁶ Сивак, *Стратегічні комунікації у системі публічного управління України*.

⁷ Joseph Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics* (New York: PublicAffairs, 2004).

⁸ *Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України* (Київ, 2021), <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/communication-strategy.pdf>.

операціям. У Резолюції Європейського парламенту «Стратегічні комунікації Європейського Союзу як протидія пропаганді третіх сторін» (2016) стратегічні комунікації названо «ключовим чинником протидії пропаганді та гібридним загрозам»⁹. Аналіз практичних кейсів демонструє, що успішні кампанії вирізнялися проактивністю (превентивними інформаційними заходами), тісною координацією між зацікавленими сторонами та чіткими, переконливими наративами¹⁰.

Дослідники наголошують, що держави не повинні обмежуватися спростуванням дезінформації¹¹, а мають створювати привабливі власні повідомлення і доносити правду оперативніше, ніж опоненти поширюють фейки¹². На кейсах України шведські аналітики Екман і Нільссон (2023) виокремили три визначальні аспекти ефективних стратегічних комунікацій: 1) міжвідомча координація і узгодженість меседжів («говорити одним голосом»); 2) формування потужних національних наративів, що підкреслюють моральну правоту та стійкість країни; 3) гнучкий стиль комунікації, адаптований під різні аудиторії (використання гумору, мемів, емоційних образів тощо)¹³. Отже, сучасні дослідники одностайні в тому, що стратегічні комунікації є синергією різних комунікаційних заходів, які, за умов належного планування та реалізації, суттєво підвищують ефективність публічної політики та дипломатії, допомагають просувати національні інтереси держави та зміцнювати її конкурентоспроможність у світі.

Мета статті — сформулювати концептуальні засади стратегічних комунікацій і публічної дипломатії як ключових інструментів побудови нового світового порядку; узагальнити інституційні моделі стратегічних комунікацій США, ЄС, України та визначити їхні інструменти, канали та цифрові технології для донесення інформації і створення контрнاراتивів у протидії гібридним загрозам; обґрунтувати роль стратегічних комунікацій і публічної дипломатії в підвищенні міжнародної суб'єктності та конкурентоспроможності України.

Виклад основного матеріалу. У США питаннями публічної дипломатії та стратегічних комунікацій опікується Державний департамент (зокрема Бюро з питань публічної дипломатії і зв'язків з громадськістю¹⁴). Він координує зусилля щодо зміцнення взаєморозуміння між США та громадянами іноземних держав, враховуючи культурні особливості різних аудиторій. У Державному департаменті у 2016 р. було створено Центр глобальної взаємодії (Global Engagement Center, GEC) — структуру, що здійснює міжвідомчу координацію та аналітику для протидії іноземній пропаганді й дезінформації¹⁵. Цей центр використовує базований на даних підхід для виявлення й нейтралізації дезінформаційних операцій проти США, працюючи спільно з іншими урядовими агенціями. Окрім того, до арсеналу американської публічної дипломатії входять такі інституції, як Агентство США з глобальних медіа (зокрема «Голос Америки», «Радіо Свобода») та програми культурного й освітнього обміну. У новітніх стратегіях національної безпеки США наголошено на потребі наступальної інформаційної політики для посилення американського наративу у світі та викриття маніпуляцій з боку авторитарних держав. Отже, Сполучені Штати вибудували розгалужену інституційну систему стратегічних комунікацій, що охоплює як класичну публічну дипломатію, так і спеціалізовані центри для протидії сучасним інформаційним загрозам.

⁹ European Parliament resolution of 23 November 2016 on EU strategic communication to counteract propaganda against it by third parties, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0441+0+DOC+XML+V0//EN>.

¹⁰ European Parliamentary Research Service, *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*, European Parliamentary Research Service Scientific, Foresight Unit (STOA), PE 656.323, March 2021, doi: 10.2861/14410.

¹¹ Л. Компанцева та ін., *Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: практичний посібник*, ред. О. Давліканова, Л. Компанцева (Київ: ВІСТКА, 2022), http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Book_28-06-2022_web-3.pdf.

¹² Olha Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation: Lessons for Europe and Beyond," *Tech Policy.press*, March 12, 2025, <https://www.techpolicy.press/ukraines-hardwon-approach-to-strategic-communications-and-counterdisinformation-lessons-for-europe-and-beyond/>

¹³ Davit Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation," Research Institute Gnomon Wise, October 5, 2023, <https://gnomonwise.org/en/publications/analytics/147#:~:text=According%20to%20the%20aforementioned%20research,in%20this%20manner>.

¹⁴ U.S. Department of State, <https://www.state.gov/bureaus-offices/under-secretary-for-public-diplomacy/>

¹⁵ U.S. Department of State, <https://2021-2025.state.gov/about-us-global-engagement-center-2/>

У ЄС стратегічні комунікації інституціоналізовано, насамперед у межах Європейської служби зовнішніх дій (EEAS). У 2015 р., у відповідь на агресивні інформаційні кампанії з боку РФ, було створено Оперативну групу зі стратегічних комунікацій «Схід» (East StratCom Task Force)¹⁶. Вона увійшла до складу підрозділу Європейської служби зовнішніх дій з питань стратегічних комунікацій та аналізу інформації і зосередилася на східному напрямі — роз'ясненні політики ЄС країнам Східного партнерства та викритті прокремлівської дезінформації¹⁷. Головні завдання цієї групи — просування цінностей і політик ЄС у східному сусідстві, зміцнення медіасередовища в регіоні та підвищення спроможності ЄС передбачати й реагувати на дезінформацію. Поряд із цим ЄС розробив План дій проти дезінформації (2018) і запровадив Систему швидкого оповіщення для координації між державами-членами у разі виникнення інформаційних атак. Хоча ресурсне забезпечення цих ініціатив спочатку було обмеженим, згодом фінансування стратегічних комунікацій значно зросло (у 2021 р. бюджет Європейської служби зовнішніх дій на боротьбу з дезінформацією становив понад 11 млн євро)¹⁸. Окремо слід згадати заснування у 2017 р. Європейського центру з протидії гібридним загрозам (штаб-квартира в Гельсінські, Фінляндія), що об'єднує країни ЄС і НАТО для спільних досліджень та навчань у цій сфері.

В Україні формування системи стратегічних комунікацій розпочалося з 2014 р. у відповідь на російську агресію. Зокрема, було ухвалено Доктрину інформаційної безпеки (2017 р.)¹⁹, що визначила вектори зміцнення присутності держави в інформаційному просторі, зокрема шляхом розвитку стратегічних комунікацій. З 2015 р. український уряд впроваджує підходи НАТО до стратегічних комунікацій, акцентуючи увагу на координації співпраці між державними структурами і залученні громадянського суспільства для вироблення узгоджених позицій, що відображають національні інтереси²⁰. На інституційному рівні було створено спеціальні органи: у 2021 р. запрацювали Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (при Міністерстві культури та інформаційної політики) та Центр протидії дезінформації (при РНБО)²¹. Ці структури проводять аналіз дезінформаційних загроз і координують напрацювання та поширення контрнарративів як для внутрішньої, так і для зовнішньої аудиторії. Крім того, у державних установах (наприклад, у Міністерстві оборони, Міністерстві закордонних справ) створено підрозділи, відповідальні за стратегічні комунікації та взаємодію з медіа. За роки війни Україна набула унікального досвіду інформаційного опору: урядові зусилля доповнюються активністю волонтерських ініціатив та медіа, що діють спільно в межах єдиної стратегії²².

У результаті аналізу досвіду США, ЄС та України можна виокремити кілька системних елементів стратегічних комунікацій: інституційні рамки, ключові структури, пріоритетні вектори діяльності та роль цифрових технологій. Це дає змогу структурувати інформацію та увиразнити особливості кожної моделі (див. табл. 1 нижче).

Компаративний аналіз трьох моделей стратегічних комунікацій свідчить про те, що США вирізняються глобальним масштабом і проактивною стратегією: поряд із контрнарративами активно просувають власні цінності, поєднуючи публічну дипломатію з медійними та культурними інструментами. Натомість ЄС має інституційно усталену, проте бюрократизовану систему, орієнтовану на викриття дезінформації та просування власних політик; слабкою стороною стратегічних комунікацій

¹⁶ European Union, "Why and when was the East StratCom Task Force created?," https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en#:~:text=The%20Task%20Force%20was%20set,action%20plan%20on%20strategic%20communication.

¹⁷ European Union, "What does the East StratCom Task Force do?," https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en#:~:text=The%20Task%20Force%20develops%20communication,Asia%20and%20the%20Russian%20Feder.

¹⁸ European Union, "Does the team have a budget to address disinformation?," https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en#:~:text=The%20Task%20Force%20draws%20on,1%20million.

¹⁹ Президент України, *Доктрина інформаційної безпеки України*, Указ 47/2017, 25 лютого 2017, <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

²⁰ Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation."

²¹ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

²² Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation."

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика системних елементів стратегічних комунікацій
США, ЄС та України після 2014 р.**

Країна / міждержавне об'єднання	Інституційні рамки	Ключові інституції та ініціативи	Пріоритети стратегічних комунікацій	Використання цифрових технологій
США	Розгалужена мережа підрозділів у складі Державного департаменту; інтеграція з безпековими та медійними структурами	– Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs; – Global Engagement Center (2016); – US Agency for Global Media (VOA, RFE/RL); – програми культурного та освітнього обміну	– Контрпропаганда і викриття дезінформації; – просування американських нарративів та цінностей; – культурна дипломатія та освітні програми	Використання Big Data й аналітики; міжвідомча інтеграція даних; цифрове мовлення для глобальних аудиторій; акцент на наступальній інформаційній політиці
ЄС	Централізація в межах Європейської служби зовнішніх дій (EEAS); міждержавна координація	– East StratCom Task Force (2015); – План дій проти дезінформації (2018); – система швидкого оповіщення; – Центр протидії гібридним загрозам зі штаб-квартирою в Гельсінкській (2017)	– Викриття прокремлівської дезінформації; – просування політик та цінностей ЄС у країнах Східного партнерства; – підвищення стійкості суспільств	Моніторингові платформи (EUvsDisinfo); координаційні механізми між державами-членами; поступове збільшення фінансування (бюджет Європейської служби зовнішніх дій — понад 11 млн євро у 2021 р.)
Україна	Розбудова системи стратегічних комунікацій після 2014 р.; інтеграція підходів НАТО; координація урядових та громадських ініціатив	– Доктрина інформаційної безпеки (2017); – Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (2021); – Центр протидії дезінформації при РНБО; – підрозділи МЗС та Міноборони	– Протидія російській дезінформації; – формування єдиного національного нарративу; – координація з волонтерськими та медійними ініціативами	Активне використання соцмереж (Twitter/X, Instagram); креативні формати (меми, гумор); участь волонтерських груп (PR Army, NAFO)

Примітка. Систематизовано авторами за матеріалами опрацьованих джерел.

є початкове недофінансування, а перевагою є міждержавна координація. Україна ж зосереджена на захисті інформаційного простору й мобілізації суспільства проти зовнішньої агресії; водночас демонструє інноваційність у застосуванні цифрових платформ та креативних форматів комунікації.

Отже, спільною рисою всіх трьох моделей є зростання ролі цифрових технологій, але з різним ступенем інституційної інтеграції; а найефективніша стратегія полягає в поєднанні національної мобілізації (український досвід), наднаціональної координації (європейський досвід) та глобального впливу (американський досвід).

Ефективні стратегічні комунікації спираються на використання широкого спектра каналів — від традиційних медіа до новітніх цифрових платформ. До класичних інструментів належить офіційна комунікація уряду (виступи політичних лідерів, пресрелізи, брифінги), робота з медіа (пресконференції, інтерв'ю, державне мовлення), а також заходи публічної дипломатії (міжнародні виставки, фестивалі, освітні обміни, іміджеві кампанії за кордоном). Наприклад, урядові маркетингові проєкти, на кшталт британської кампанії «GREAT Britain», продемонстрували значний економічний та репутаційний ефект для країни в зміцненні її конкурентоспроможності. Добре спланована комунікаційна стратегія дає змогу впливати на громадську думку та здобувати підтримку політичних рішень, водночас проєктуючи позитивний образ держави на світовій арені.

За останнє десятиліття визначальну роль почали відігравати цифрові канали: соціальні мережі (Facebook, Twitter/X, Instagram, YouTube та ін.), месенджери, онлайн-платформи. Вони дають

Таблиця 2

Інструменти та канали стратегічних комунікацій

Категорія	Основні інструменти та канали	Особливості впливу
Класичні	<ul style="list-style-type: none"> – виступи лідерів, пресрелізи, брифінги; – державне мовлення (радіо, телебачення); – пресконференції та інтерв'ю; – культурна дипломатія (виставки, фестивалі, освітні обміни); – іміджеві кампанії за кордоном (наприклад, «GREAT Britain») 	Спрямовані на формування офіційного іміджу держави, підвищення довіри до політичних рішень, просування національних інтересів через класичні медіа та культурний вплив
Цифрові	<ul style="list-style-type: none"> – соціальні мережі (Facebook, Twitter/X, Instagram, YouTube); – месенджери (Telegram, WhatsApp, Signal); – офіційні акаунти державних органів (наприклад, @Ukraine); – онлайн-платформи для прямих трансляцій та інтерактиву 	Забезпечують миттєве охоплення глобальної аудиторії; точне таргетування та персоналізацію повідомлень; створюють простір для діалогу між владою і суспільством
Креативні	<ul style="list-style-type: none"> – сторітелінг (емоційні історії, національні символи); – візуальні образи та інфографіка; – використання гумору, мемів, інтернет-тролінгу; – волонтерські ініціативи (наприклад, PR Army); – онлайн-спільноти (NAFO) 	Сприяють підвищенню довіри, мобілізації суспільства та залученню широких мас до інформаційної боротьби; дають змогу швидко спростувати ворожі наративи, формуючи позитивний контрнарратив

Примітка. Систематизовано авторами за матеріалами опрацьованих джерел.

змогу миттєво охопити глобальну аудиторію, оминаючи традиційні посередницькі майданчики, а також точніше націлювати (таргетувати) повідомлення на окремі групи. Цифрові технології відкрили значні можливості для масового поширення меседжів і створення спеціально адаптованих наративів для різних цільових аудиторій²³. Зокрема, офіційні особи й установи активно ведуть сторінки в соцмережах, де можуть оперативно реагувати на події і вступати в прямий діалог із громадськістю, використовувати креативні формати (жарти, меми, іронічні звернення), щоб привернути увагу світової спільноти. Наприклад, кількість підписників офіційної Instagram-сторінки Ukraine зросла з близько 130 тис. до майже мільйона в перші дні війни²⁴.

В умовах перенасиченого інформаційного поля важливо застосовувати креативні підходи, щоб донести ключові меседжі до свідомості аудиторії. Стратегічні комунікації дедалі активніше використовують елементи сторітелінгу, емоційні та візуальні образи, гумор та інші прийоми з арсеналу масової культури. Досвід України показав ефективність гумору і навіть інтернет-тролінгу як інструментів інформаційної боротьби: українські посадовці та волонтери в соцмережах вміло висміювали російські наративи, підсилюючи тим самим вплив офіційної позиції²⁵. Неформальні об'єднання активістів, як-от спільнота NAFO (North Atlantic Fella Organization), залучають тисячі онлайн-волонтерів для висміювання ворожої пропаганди мемами та поширення правди про російську агресію, тим самим доповнюючи зусилля української держави на інформаційному фронті. Важливим ресурсом є також громадські ініціативи та професійні спільноти. Українська волонтерська група PR Army з перших днів війни об'єднала фахівців-комунікаційників, які допомагають доносити історії очевидців та позицію України до іноземних медіа²⁶. Співпраця влади з громадянським суспільством і незалежними медіа розширює канали донесення правдивої інформації та підвищує рівень довіри аудиторії. У підсумку комплексне поєднання різних каналів і інструментів — традиційних та інноваційних — дає змогу стратегічним комунікаціям максимально ефективно охоплювати цільові аудиторії.

Ефективність стратегічних комунікацій залежить не лише від наявності інституційних рамок, а й від арсеналу інструментів, каналів та стилю донесення повідомлень. Уряди та дипломатичні інституції активно комбінують класичні засоби, цифрові технології та креативні методи, що дає змогу одночасно працювати з внутрішньою і зовнішньою аудиторіями (табл. 2).

²³ European Parliamentary Research Service, *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*.

²⁴ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

²⁵ Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation."

²⁶ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

Підсумовуючи, можна констатувати, що стратегічні комунікації, інтегруючи традиційні канали, цифрові платформи та креативні підходи, формують цілісну систему присутності держави в інформаційному просторі. Водночас вони є не лише інструментами інформаційного впливу, а й системною детермінантою участі держав у формуванні нового світового порядку. Їхня ефективність визначається спроможністю урядових, дипломатичних та суспільних інституцій адаптувати комунікаційні стратегії до різних аудиторій, використовуючи традиційні канали, цифрові екосистеми, емоційно-візуальні наративи та мережеві форми взаємодії і створюючи цілісний простір репрезентації держави на глобальній арені. Стратегічні комунікації стають чинником впливу на глобальні наративи та підсилення міжнародної суб'єктності України. Вони не лише сприяють зміцненню її репутаційного капіталу й підтримці зовнішньополітичних рішень, а й формують базові передумови для довгострокової глобальної конкурентоспроможності держави, її спроможності діяти, впливати й задавати змістові орієнтири в період трансформації світопорядку.

Цифрова трансформація докорінно змінила підходи до комунікації в публічному управлінні та дипломатії. З одного боку, інтернет та соціальні мережі надали урядам нові інструменти для прямого спілкування з глобальною аудиторією: національні лідери та дипломатичні відомства можуть миттєво доводити свою позицію до мільйонів людей в усьому світі. З іншого боку, ці ж технології створили нові глобальні виклики: дезінформація та пропаганда поширюються так само швидко завдяки ботофермам, фейковим акаунтам, алгоритмічним маніпуляціям. Цифровізація інформаційного простору вимагає від демократичних держав швидко опанувати нові платформи і методи комунікації, щоб не поступитися ініціативою авторитарним опонентам.

У стратегічних комунікаціях дедалі більше значення мають дані та аналітика. Для вивчення цільових аудиторій, моніторингу інформаційного поля та оцінювання впливу повідомлень використовують інструменти аналізу великих даних (Big Data), соціологічний аналіз онлайн-поведінки, автоматизований контент-моніторинг. У боротьбі з дезінформацією залучають технології штучного інтелекту (ШІ). Зокрема, українські стартапери під час війни 2022 р. розробили ШІ-інструменти для виявлення шкідливих наративів, мапування мереж впливу та запобігання поширенню фейків²⁷. Аналітики з питань дезінформації використовують машинне навчання, щоб прогнозувати подальші інформаційні кампанії противника і заздалегідь готувати заходи протидії²⁸. Такі зусилля мають істотну підтримку західних союзників — від обміну розвідданими до надання технологій, завдяки чому держави швидше викривають ворожі інформаційні операції.

Проте цифрова сфера породжує і нові типи викликів і загроз. Зростає ризик застосування дипфейк-технологій для фабрикування правдоподібних фальшивих повідомлень, використання ШІ для масового генерування дезінформації, кібератак на комунікаційну інфраструктуру. Впровадження стандарту 5G та поширення інтернету речей хоча й створюють нові можливості для передачі даних, проте потребують підвищеної уваги до кібербезпеки, адже маніпуляції в цих мережах можуть мати стратегічні наслідки²⁹. Отже, цифрові технології, з одного боку, розширюють інструментарій стратегічних комунікацій, оскільки можна швидко створювати персоналізовані меседжі, а з іншого — продукують нові засоби інформаційних атак. Відповіддю держав є інвестування в інновації для виявлення і нейтралізації дезінформації (запуск платформ моніторингу, фактчекінгу, систем раннього сповіщення про фейки) та адаптація регуляторних механізмів (оновлення законодавства щодо діяльності онлайн-платформ, співпраця з технологічними компаніями задля протидії маніпуляціям).

Варто наголосити, що цифрові ризики існують не ізольовано, а є елементом ширшого спектра гібридних загроз, які поєднують військові та невійськові засоби тиску. Саме інформаційні атаки в цьому контексті відіграють головну роль, адже агресор намагається нав'язати свою картину реальності, посіяти сумнів і зневіру, деморалізувати населення цільової країни. Тому ефективна стратегія протидії передбачає створення і просування власних контрнарративів — переконливих історій і тез, які спростовують ворожі повідомлення і водночас утверджують

²⁷ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

²⁸ Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation."

²⁹ European Parliamentary Research Service, *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*.

вигідну інтерпретацію подій. Як зазначають експерти, просто реагувати на ворожі вкиди недостатньо — потрібно проактивно формувати порядок денний і доносити правду першими, щоб випередити пропаганду опонента³⁰. Для цього стратегічні комунікації мають базуватися на чітких ціннісних наративах, які резонують з аудиторією та апелюють до її світогляду.

Український досвід протидії російській дезінформації демонструє значення сильного наративу. З перших днів повномасштабної війни 2022 р. українська влада вибудовувала комунікацію навколо думки про моральну правоту України, яка захищає свою свободу проти невинуватої агресії. Натомість дії агресора виставлялися як терористичні та злочинні. Цей наратив підкріплювався конкретними фактами, що піднімали бойовий дух українців. Зокрема, українські органи влади систематично інформували громадян про реальний стан справ, щоденно публікували дані про втрати ворога, спростовуючи російські фейки про «неіснуючі успіхи» РФ та її риторику про нібито «фашистський» характер української влади. Важливо, що вся комунікаційна вертикаль діяла синхронно: центральна влада, місцеві органи влади, медіа та активісти дотримувались узгодженої лінії та координували свої повідомлення за принципом «єдиного голосу». Для внутрішньої аудиторії це забезпечило високий рівень суспільної згуртованості та довіри до офіційної інформації в критичний час. Показово, що від початку вторгнення українські телеканали перейшли на єдиний інформаційний марафон, спільно транслюючи перевірені новини, офіційні звернення та практичні поради для населення³¹.

На міжнародному рівні контрнарративи демократичних держав спрямовані на викриття брехні та донесення правди про свої наміри і цінності. У ЄС налагоджено систему швидкого спростування дезінформації: спеціальні групи (як-от East StratCom Task Force) відстежують фейки і публікують їх викриття на платформах на кшталт EUvsDisinfo³². НАТО також інтегрує комунікаційне планування у всі свої операції та проводить інформаційні кампанії, щоб сформувати підтримку своїх дій з боку громадськості³³. У країнах Європи реалізуються програми підвищення стійкості суспільства до пропаганди — від уроків медіаграмотності в школах до розповсюдження серед населення пам'яток з інструкціями на випадок криз і спростуванням панічних чуток (наприклад, брошура «If Crisis or War Comes» у Швеції)³⁴. Всі заходи спрямовані передовсім на зміцнення довіри громадян до офіційних джерел та роз'яснення фактів, щоб ворожа пропаганда не знаходила сприятливого підґрунтя. Влада намагається виявляти актуальні проблеми і страхи різних соціальних груп та говорити про них відкрито — до того ж раніше, ніж цим скористається агресор. Отже, стратегічні комунікації в протидії гібридним загрозам виконують подвійну функцію «щита і меча» в інформаційному просторі. З одного боку, вони підвищують обізнаність і внутрішню стійкість суспільства (захисна функція), а з іншого — активно просувають правдивий наратив назовні, випереджаючи та нейтралізуючи деструктивні повідомлення противника (наступальна функція).

Успішні випадки протидії інформаційним атакам свідчать, що запорукою перемоги в «битві наративів» є комунікація на випередження, тісна співпраця всіх залучених інституцій та єдина, чітка стратегічна лінія повідомлень³⁵. У гібридній війні стратегічні комунікації фактично стають важливим компонентом національної безпеки та зміцнення конкурентоспроможності держави, адже інформаційний фронт міцно переплетений з військовим, дипломатичним, економічним та іншими вимірами протистояння.

Гібридні загрози висувають подвійний виклик: з одного боку, потрібно зміцнювати стійкість власного суспільства до інформаційних атак, а з іншого — проактивно формувати правдиві та переконливі наративи для зовнішньої аудиторії. Порівняння досвіду України, ЄС і НАТО дає змогу побачити різні підходи до створення та поширення контрнарративів (див. табл. 3 нижче).

³⁰ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

³¹ Kutidze, "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation."

³² European Parliamentary Research Service, *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*.

³³ NATO Strategic Communication Centre of Excellence, "About Strategic Communications."

³⁴ Danchenkova, "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation."

³⁵ European Parliamentary Research Service, *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*.

Таблиця 3

Стратегічні комунікації в протидії гібридним загрозам

Країна / міждержавне об'єднання	Основні механізми	Приклади контрнарративів	Ключові інституції та ініціативи	Функції стратегічних комунікацій
Україна	<ul style="list-style-type: none"> – формування морального нарративу про захист свободи; – оперативне інформування про реальний стан; – єдиний інформаційний марафон медіа; – координація держави, медіа, волонтерів 	<ul style="list-style-type: none"> – Україна як жертва невинуватої агресії; – РФ як держава-терорист; – історії героїв (Привид Києва та ін.) 	<ul style="list-style-type: none"> – Центр стратегічних комунікацій та інфобезпеки; – Центр протидії дезінформації; – узгоджені дії МЗС, Міністерства оборони, медіа та активістів 	<ul style="list-style-type: none"> – захисна: згуртованість населення, довіра до офіційних джерел; – наступальна: просування позитивного іміджу України у світі
ЄС	<ul style="list-style-type: none"> – система швидкого спростування дезінформації; – моніторинг і викриття фейків; – програми з медіаграмотності; – інформаційна стійкість суспільств 	<ul style="list-style-type: none"> – викриття прокремлівських фейків (EUvsDisinfo); – просування цінностей ЄС як демократичної спільноти 	<ul style="list-style-type: none"> – East StratCom Task Force (2015) — EUvsDisinfo платформа; – План дій проти дезінформації (2018); – освітні ініціативи з медіаграмотності 	<ul style="list-style-type: none"> – захисна: підвищення медіаграмотності та стійкості суспільств; – наступальна: просування політики та цінностей ЄС у сусідніх країнах
НАТО	<ul style="list-style-type: none"> – інтеграція комунікаційного планування у військові операції; – координація з державами-членами; – проведення інформаційних кампаній 	<ul style="list-style-type: none"> – пояснення оборонних дій Альянсу; – нарратив про колективну безпеку і цінності демократії 	<ul style="list-style-type: none"> – NATO StratCom COE (Рига); – комунікаційні підрозділи у структурах НАТО; – спільні навчання та тренінги з гібридних загроз 	<ul style="list-style-type: none"> – захисна: підтримка довіри до НАТО серед населення держав-членів; – наступальна: легітимізація операцій і дій Альянсу на глобальній арені

Примітка. Систематизовано авторами за матеріалами опрацьованих джерел.

Висновки

Підсумовуючи, можна сформулювати такі висновки й узагальнення концептуального характеру.

1. Стратегічні комунікації наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. еволюціонували від інструменту інформаційної політики до важливого компонента зовнішньополітичної стратегії держави. Вони стали головною віссю публічної дипломатії, визначаючи здатність держави впливати на міжнародну аудиторію, формувати глобальні нарративи та підсилювати своє геостратегічне позиціонування в умовах становлення нового світового порядку. Отже, у сучасній політиці стратегічні комунікації є не лише засобом забезпечення внутрішньої згуртованості, а й механізмом зміцнення позитивного іміджу держави за кордоном.

2. Ефективно вибудовані стратегічні комунікації підсилюють міжнародну суб'єктність держави та створюють комунікаційну перевагу, яка в сучасному світі є не менш важливою, ніж військові чи економічні ресурси, у відстоюванні і просуванні національних інтересів. Вони створюють передумови для інтеграції держави у світові економічні й політичні процеси, сприяють формуванню сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій і розширення стратегічних міжнародних партнерств. Для України це означає здатність формувати довіру, впливати на контекст міжнародних рішень, забезпечувати підтримку союзників і партнерів, а також зміцнювати багатовекторну глобальну конкурентоспроможність у політичному, економічному й інвестиційному вимірах.

3. Порівняльний досвід США, ЄС та України показує, що успіх у сфері стратегічних комунікацій ґрунтується на інтегрованій інституційній моделі під єдиним стратегічним управлінням, коли дипломатичні, урядові, оборонні, економічні та цифрові канали працюють у спільній

стратегічній логіці. Ефективність цієї моделі залежить від системної координації, довгострокового планування, сегментації цільових аудиторій, узгодженості меседжів та адаптивності стилю комунікацій, оперативності інноваційного використання цифрових платформ.

4. В умовах гібридної війни стратегічні комунікації набувають значення інструменту національної безпеки. Вони захищають інформаційний суверенітет, протидіють зовнішнім інформаційним загрозам, запобігають дестабілізації, забезпечують своєчасне спростування ворожих наративів та формують стійкість суспільства. Український досвід доводить, що стратегічні комунікації можуть бути вирішальним елементом інформаційної переваги, що здатен змінювати міжнародний порядок денний та мобілізувати глобальну підтримку.

5. Для України пріоритетним завданням залишається нарощування інституційних і технологічних спроможностей у сфері стратегічних комунікацій через розбудову міжвідомчої системи координації, розвиток незалежних аналітичних центрів, підготовку фахівців нового покоління, вдосконалення правового регулювання цифрових платформ і боротьбу з дезінформацією, а також розширення міжнародної співпраці. «Стратегія на випередження» в інформаційному полі має стати ключовим принципом для України, адже лише проактивні, узгоджені та технологічно підкріплені комунікації здатні нейтралізувати гібридні загрози та забезпечити зміцнення глобальної конкурентоспроможності держави.

Отже, світова наука і практика демонструють формування нової парадигми, у якій стратегічні комунікації розглядають як головний ресурс зміцнення конкурентоспроможності держави поряд з економічним, військовим та технологічним компонентами. Опанування мистецтва стратегічних комунікацій стає запорукою успішної публічної дипломатії та важливим інструментом геополітичної присутності України, чинником її суб'єктності в умовах формування нового світового порядку. **Перспективи подальших наукових досліджень** у сфері стратегічних комунікацій і публічної дипломатії визначаються як глобальними трансформаціями, так і внутрішніми потребами України у зміцненні міжнародної суб'єктності. Насамперед потребують поглиблення такі напрями, як оцінювання ефективності стратегічних комунікацій в умовах гібридних загроз та інституційна стійкість системи стратегічних комунікацій України.

Список використаних джерел

- Компанцева, Л., О. Заруба, С. Череватий, О. Акульшин. *Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: практичний посібник*, ред. О. Давліканова, Л. Компанцева. Київ: ВІСТКА, 2022. http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Book_28-06-2022_web-3.pdf.
- Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України*. Київ, 2021. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/communication-strategy.pdf>.
- MC 0628 Військова політика НАТО зі стратегічних комунікацій (редакція від 26 липня 2017 року)*. http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/MC_0628_StratCom_Policy_ukr.pdf.
- Президент України. *Доктрина інформаційної безпеки України*. Указ 47/2017. 25 лютого 2017. <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.
- Сивак, Тетяна. *Стратегічні комунікації у системі публічного управління України*. Київ: НАДУ, 2019. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055715.pdf>.
- Danchenkova, Olha. "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation: Lessons for Europe and Beyond." *Tech Policy.press*, March 12, 2025. <https://www.techpolicy.press/ukraines-hardwon-approach-to-strategic-communications-and-counterdisinformation-lessons-for-europe-and-beyond/>
- European Parliament. *European Parliament resolution of 23 November 2016 on EU strategic communication to counteract propaganda against it by third parties*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0441_EN.html?redirect.
- European Parliamentary Research Service. *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*. Scientific Foresight Unit (STOA). PE 656.323. March 2021. doi: 10.2861/14410.
- European Union. Questions and Answers about the East StratCom Task Force. October 27, 2021. https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en#:~:text=The%20Task%20Force%20draws%20on,1%20million.

Kutidze, Davit. "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation." Research Institute Gnomon Wise. October 5, 2023. <https://gnomonwise.org/en/publications/analytics/147#:~:text=According%20to%20the%20aforementioned%20research,in%20this%20manner>.

NATO Strategic Communication Centre of Excellence. "About Strategic Communications." https://stratcomcoe.org/about_us/about-strategic-communications/1#:~:text=on%20the%20success%20of%20NATO,NATO%20policies%2C%20procedures%20and%20principles.

Nye, Joseph. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs, 2004.

U.S. Department of State. Under Secretary for Public Diplomacy. October 10, 2025. <https://www.state.gov/bureaus-offices/under-secretary-for-public-diplomacy/>

Bibliography

Danchenkova, Olha. "Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation: Lessons for Europe and Beyond." *Tech Policy.press*, March 12, 2025. <https://www.techpolicy.press/ukraines-hardwon-approach-to-strategic-communications-and-counterdisinformation-lessons-for-europe-and-beyond/>
European Parliament. *European Parliament resolution of 23 November 2016 on EU strategic communication to counteract propaganda against it by third parties*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0441_EN.html?redirect.

European Parliamentary Research Service. *Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats*. Scientific Foresight Unit (STOA). PE 656.323. March 2021. doi: 10.2861/14410.

European Union. Questions and Answers about the East StratCom Task Force. October 27, 2021. https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en#:~:text=The%20Task%20Force%20draws%20on,1%20million.

Kompantseva, L., O. Zaruba, S. Cherevatyi, and O. Akulshyn. *Stratehichni komunikatsii dlia bezpekoykh i derzhavnykh instytutstii: praktychnyi posibnyk*, edited by O. Davlikanova and L. Kompantseva. Kyiv: VISTKA, 2022. http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Book_28-06-2022_web-3.pdf [in Ukrainian].

Komunikatsiina stratehiia Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy. Kyiv, 2021. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/communication-strategy.pdf> [in Ukrainian].

Kutidze, Davit. "Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation." Research Institute Gnomon Wise. October 5, 2023. <https://gnomonwise.org/en/publications/analytics/147#:~:text=According%20to%20the%20aforementioned%20research,in%20this%20manner>.

NATO Military Policy on Strategic Communications (MC 0628). July 26, 2017. http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/MC_0628_StratCom_Policy_ukr.pdf [in Ukrainian].

NATO Strategic Communication Centre of Excellence. "About Strategic Communications." https://stratcomcoe.org/about_us/about-strategic-communications/1#:~:text=on%20the%20success%20of%20NATO,NATO%20policies%2C%20procedures%20and%20principles.

Nye, Joseph. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs, 2004.

President of Ukraine. *Doctrine of Information Security of Ukraine*. Decree 47/2017. February 25, 2017. <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> [in Ukrainian].

Syvak, Tetyana. *Stratehichni komunikatsii u systemi publichnoho upravlinnia Ukrainy*. Kyiv: NADU, 2019. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055715.pdf> [in Ukrainian].

U.S. Department of State. Under Secretary for Public Diplomacy. October 10, 2025. <https://www.state.gov/bureaus-offices/under-secretary-for-public-diplomacy/>

Nataliya Kravchuk

Dr.Sc. (Economics), Associate Professor, Department of Interdisciplinary Education, Faculty “Kyiv-Mohyla School of Professional and Continuing Education”, National University of Kyiv-Mohyla Academy
<https://orcid.org/0000-001-6227-6190>
n.kravchuk@ukma.edu.ua

David Androshchuk

Postgraduate student in Political Science, National University of Kyiv-Mohyla Academy
<https://orcid.org/0009-0000-2594-7266>
d.androshchuk@ukma.edu.ua

Tetiana Boiko

Senior Lecturer, Department of Interdisciplinary Education, Faculty “Kyiv-Mohyla School of Professional and Continuing Education”, National University of Kyiv-Mohyla Academy
<https://orcid.org/0009-0009-3125-3821>
t.boiko@ukma.edu.ua

STRATEGIC COMMUNICATIONS AND PUBLIC DIPLOMACY AS TOOLS FOR SHAPING A NEW WORLD ORDER AND STRENGTHENING UKRAINE’S COMPETITIVENESS

Abstract

The modern world order is undergoing a massive transformation caused by increased multipolarity, geo-economic fragmentation, and the escalation of interstate conflicts and new security threats. Under such conditions, strategic communications and public diplomacy are key instruments for a state to mobilize international support and strengthen its subjectivity in the international arena. For Ukraine, which is resisting Russian aggression while integrating into the European and Euro-Atlantic space, an effective communication policy is becoming an important condition for protecting national interests and increasing global competitiveness.

The article is devoted to a comprehensive interdisciplinary analysis of strategic communications and public diplomacy as tools for shaping a new world order, strengthening competitiveness, and international statehood. The paper reveals the evolution and conceptual foundations of strategic communications as a system-forming element of a state’s foreign policy strategy. It is proven that public diplomacy, as a component of strategic communications, is becoming a priority for countries that are restoring or strengthening their subjectivity in the international arena. The institutional models of the US, EU, and NATO in the field of strategic communications are analyzed, which are characterized by integrated strategic management, interagency coordination, audience segmentation, and the widespread use of digital platforms, big data, and crisis communication tools. The specifics of the Ukrainian model of strategic communications, which is being formed in the context of hybrid warfare and requires the simultaneous development of institutional stability, operational efficiency, and technological adaptability, are highlighted. The special role of strategic communications in enhancing Ukraine’s competitiveness, shaping its positive image, neutralizing information threats, and mobilizing global support is emphasized.

It is argued that building institutional and digital capacities, developing an analytical support system, and implementing a “preemptive strategy” model are critical to strengthening Ukraine’s position in international processes. Areas for further research are identified, covering the assessment of the effectiveness of strategic communications and the study of the institutional resilience of the national communications system in the context of hybrid threats.

Keywords: strategic communications; public diplomacy; international relations; new world order; international subjectivity of the state; competitiveness of the state; digital diplomacy; network diplomacy; communication policy of Ukraine.

Подано / Submitted: 15.11.2025

Схвалено до публікації / Accepted: 15.12.2025

Оприлюднено / Published: 30.01.2026

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)